Minister Zdrowia

PLPR.050.46.2024.WK
Warszawa, 08 grudnia 2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do oświadczenia złożonego przez senatora Stanisława Karczewskiego podczas 23. posiedzenia Senatu RP w dniu 22 listopada 2024 r. dotyczącego ograniczenia dostępu do środków odurzających, substancji psychotropowych, prekursorów kategorii 1 i preparatów zawierających te środki lub substancje, Minister Zdrowia uprzejmie informuje, co następuje.

29 października 2024 roku Minister Zdrowia podpisała rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie środków odurzających, substancji psychotropowych, prekursorów kategorii 1 i preparatów zawierających te środki lub substancje („**Rozporządzenie**"). Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 7 listopada 2024 roku.

Podpisanie Rozporządzenia zostało poprzedzone konsultacjami publicznymi oraz uzgodnieniami międzyresortowymi. Projekt Rozporządzenia został 12 sierpnia 2024 roku wysłany do konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych. Minister Zdrowia wyznaczył termin na zgłaszanie uwag w ciągu 14 dni od otrzymania projektu. Terminem końcowym na zgłaszanie uwag był 26 sierpnia 2024 roku. Podczas tego etapu środowisko medyczne i farmaceutyczne zgłosiło swoje uwagi do projektu. Szczegółowe opinie wraz z informacją o uwzględnieniu bądź odrzuceniu danej uwagi zostały opublikowane w Raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny (pod adresem https://legislacja.gov.pl/projekt/12388251).

Kluczową zmianą uwzględnioną w Rozporządzeniu było wprowadzenie wykazu środków odurzających, substancji psychotropowych lub prekursorów kategorii 1, na które wystawienie recepty będzie musiało zostać poprzedzone osobistym zbadaniem pacjenta przez osobę wystawiającą tę receptę. W wykazie tym ujęto następujące substancje:

1) fentanyl,
2) morfina,
3) oksykodon,
4) konopi ziele innych niż włókniste oraz wyciągi, nalewki farmaceutyczne, a także wszystkie inne wyciągi z konopi innych niż włókniste,
5) żywica konopi.

Intencją wprowadzanej zmiany było uniknięcie możliwości leczenia silnymi środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi lub prekursorami kategorii 1 bez osobistego zbadania pacjenta. Tym niemniej w dokonanej przez Ministra Zdrowia analizie zdecydowano, by przepis ten nie miał bezwzględnego charakteru, także ze względu na konieczność uniknięcia nieproporcjonalnego do celu projektu ograniczenia dostępności

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

do świadczeń opieki. Zasadne zatem stało się wyłączenie przewidzianych ograniczeń wobec lekarza podstawowej opieki zdrowotnej – tj. lekarza „rodzinnego", będącego lekarzem „pierwszego kontaktu", do którego dostęp jest co do zasady powszechny, także w formie teleporady. W ocenie Ministra Zdrowia powinno to przeciwdziałać ograniczeniu dostępności do terapii również dla pacjentów z mniejszych miejscowości oraz pacjentom ze szczególnymi potrzebami.

Jednakże obowiązek osobistego (stacjonarnego) zbadania pacjenta w przypadku wystawiania recepty na wskazane powyżej substancje nie jest absolutny. Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja kontynuacji leczenia preparatem, a osobą wystawiającą receptę jest tzw. lekarz rodzinny, czyli lekarz udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w ramach umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, 858 i 1222), z wyłączeniem umowy dotyczącej nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Lekarz ten wystawiając pierwszą receptę, jest zobowiązany do osobistego zbadania pacjenta, jednak każda kolejna recepta stanowiąca kontynuację leczenia może zostać wystawiona już w sposób zdalny (nie ma konieczności osobistego zbadania pacjenta). W związku z powyższym jest to jedyne odstępstwo od wprowadzanej regulacji. Oznacza to, że inne grupy lekarzy wystawiając recepty na wskazane powyżej substancje, zobowiązane są uprzednio osobiście zbadać pacjenta.

Ponadto należy wskazać, że w ocenie Ministra Zdrowia cel inicjatywy dotyczący większej kontroli nad preskrypcją substancji ujętych w załączniku do Rozporządzenia nie zostałby osiągnięty w przypadku szerokiego wyłączenia spod regulacji wielu grup lekarzy. Z uwagi na powyższe Minister Zdrowia zdecydowała o podpisaniu Rozporządzenia w kształcie jak wskazano powyżej. W ocenie Ministra powinno to przeciwdziałać ograniczeniu dostępności do terapii dla pacjentów z mniejszych miejscowości, a także w trudnych sytuacjach życiowych.

W tym miejscu należy wskazać również, że z uwagi na treść §12 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1194) lekarz ubezpieczenia zdrowotnego leczący świadczeniobiorcę w poradni specjalistycznej obowiązany jest pisemnie informować lekarza podstawowej opieki zdrowotnej o rozpoznaniu, sposobie leczenia, rokowaniu, ordynowanych lekach, środkach spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobach medycznych, w tym okresie ich stosowania i sposobie dawkowania, oraz wyznaczonych wizytach kontrolnych, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej uprawniony jest na podstawie takich danych kontynuować leczenie i wystawianie recepty w sposób zdalny. W związku z czym pacjenci objęci specjalistyczną opieką mogą nadal kontynuować leczenie na podstawie wystawianych w sposób zdalny recept przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

Z uwagi na powyższe należy wskazać, że przedmiotowa regulacja odnosi się do wąskiego zakresu substancji. Nie jest ona również bezwzględna – istnieje od niej wyjątek dotyczący kontynuacji leczenia. W związku z czym Rozporządzenie stanowi rozwiązanie stanowiące odpowiedź na działalność tzw. „receptomatów", ograniczając preskrypcję substancji kontrolowanych, a tym samym występowanie negatywnych zjawisk społecznych związanych z nadużywaniem tego rodzaju substancji, jednocześnie zabezpieczając ochronę osób przewlekle chorujących, którzy mogą kontynuować swoje leczenie pod nadzorem odpowiednich lekarzy.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Marek Kos
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa